



RPG-distrikt Småland-Öland

Nätverket
**KPR lyssnar
på oss!**

Ett nätverk för dig som är intresserad av samhällsfrågor ur ett äldreperspektiv

Tidningen Dagen har genomfört en intervju med Gunnel Andreasson om den andliga vården. Artikeln bygger på en undersökning sammanställd av Myndigheten för stöd till trossamfunden, SST.

Så har andliga vården påverkats av pandemin

Ny studie visar på Sjukhuskyrkans och den andliga vårdens betydelse för patienter, närstående och sjukhuspersonal i en tid när allt inte är som vanligt.

De existentiella frågorna har blivit tydligare och mer centrala. Det är en av slutsatserna i en undersökning som myndigheten för stöd till trossamfund, SST, gjort av hur den andliga vården fungerat på sjukhusen under pandemin.

– Den andliga vården gör skillnad för patienter, närstående och sjukhuspersonal, säger Gunnel Andreasson på SST.

Rapporten “Andlig vård under covid-19-pandemin” sätter fingret på vad som varit bra och vad som varit mindre bra. Den bygger på en enkät som skickades ut i juni månad till 279 medarbetare inom den andliga vården i Sverige, där Sjukhuskyrkan är en betydande del.

– Svartsprocenten var så pass hög som 78, och det betyder att vi kan dra slutsatser om hur den andliga vården fungerat under våren 2020, säger Gunnel Andreasson som är ansvarig handläggare för andlig vård på SST.

Fånga upp behov

En slutsats är att antalet kontakter med patienter och närstående minskade under de första månaderna av pandemin, medan kontakterna med vårdpersonal ökade under samma period. En förklaring kan vara att sjukhuspräster och andra medarbetare inom Sjukhuskyrkan och den andliga vården inte kunnat vara på plats i samma utsträckning som tidigare.

– Pandemin har medfört att de inte kunnat göra spontanbesök på vårdavdelningarna men till stor del tvingats sköta sitt uppdrag via telefon, dator och andra digitala kanaler. Därigenom har de inte kunnat fånga upp många behov som de normalt gör genom att röra sig mellan olika avdelningar på sjukhusen, säger Gunnel Andreasson till Dagen.

Besöksförbud på många sjukhus i landet har alltså inneburit att Sjukhuskyrkan och den andliga vården tvingats ställa om. Och där konstaterar rapporten att viljan och kreativiteten att använda de olika verktyg som finns har varit god. När det varit möjligt har man också tagit chansen att vara på plats.

– På flera sjukhus, till exempel S:t Görans sjukhus och Södersjukhuset i Stockholm, har Sjukhuskyrkan varit bemannad så att sjuksköterskor och annan sjukhuspersonal har kunnat droppa in på väg hem från jobbet och prata av sig. Att ha en sådan möjlighet är väldigt uppskattat av sjukhusets personal.

Oro och stress

Men pandemin och den förändrade arbetsmiljön har också inneburit påfrestningar för medarbetarna inom Sjukhuskyrkan. Enligt enkätsvaren uppger så många som fyra av tio personer att de känt en ökad stress och/eller varit rädda för sin egen hälsa, vilket är alarmerande.

– Många har varit oroliga för att de själva ska smitta patienter med covid-19 men det finns också en utbredd oro för att smitta sin egen familj och närstående. Det är signaler vi behöver ta på största allvar, menar Gunnel Andreasson.

En annan tydlig slutsats är att de existentiella frågorna kommit i fokus på ett helt nytt sätt jämfört med tidigare. Och detta faktum gäller såväl bland patienter och närstående som bland sjukhuspersonalen.

– Att livsfrågorna fått en mer central plats och blivit tydligare i samtalen uppfattar vi som positivt, för det visar att Sjukhuskyrkan och den andliga vården verkligen behövs i Sverige i dag. Inte minst under en pandemi då livet och tillvaron ställs på sin spets.

Bortglömd resurs

Samtidigt visar det sig att vissa sjukhus glömt bort att Sjukhuskyrkan finns som en resurs när sjukhuspersonalen går på knäna och oron för vad som ska hända sprider sig i hela samhället. Detta trots att det borde vara tvärtom, för i ett krisläge borde den andliga vården ha en större och viktigare uppgift än någonsin tidigare, menar hon.

– En förklaring kan vara just det faktum att Sjukhuskyrkan inte varit lika synlig på plats som innan pandemin. Det kanske också spelar roll att de som jobbar inom den andliga vården inte är anställda av sjukhusen eller regionerna utan av trossamfundet. När kopplingen inte finns är det lätt att glömma bort att den finns.

Vad är din sammanfattning av hur Sjukhuskyrkan och den andliga vården klarat sig under pandemins första våg?

– Alla medarbetare har gjort ett bra och viktigt jobb. De har gjort skillnad. Det är kompetenta och kunniga personer som fått betyda mycket för patienter, närstående och sjukhuspersonal.

Gunnel Andreasson pekar också på de utmaningar som finns. Det gäller till exempel vilken roll den andliga vården ska ha inom svensk sjukvård.

– Vi hoppas att vår rapport kan bilda underlag för en dialog med SKR, Sveriges kommuner och regioner, om hur den andliga vården ska fungera i framtiden.

Källa: Artikel tidningen Dagen, Thomas Manfred 2021 02 06

Fördjupning

I ett samarbete mellan Högskolan Kristianstad, Malmö universitet och Lunds universitet pågår flera projekt med syftet att bygga upp en kunskapsbas kring existentiell ensamhet. Marina Sjöberg har i avhandlingen Existentiell ensamhet hos sköra äldre personer redovisat sina erfarenheter.

- Jag tror att den existentiella ensamheten har förstärkts det här året, säger Marina Sjöberg som genomfört intervjuer med äldre personer.

- En del sade att de var trötta på livet, att de ville dö. Vissa var ledsna och grät.

Det behövs också stöd till personalen så att de vågar närma sig de existentiella frågorna och hur man kan samtala om det.

- Det handlar om att visa empati, vara omtänksam, att lyssna, att fråga, att vara medmänniska helt enkelt, säger Marina Sjöberg.

De äldre hade en känsla av att vara fångade i sin kropp som blir allt sämre, att inte ha någon att dela livet med och en avsaknad av mening. Det kan göra att de känner sig avskilda från livet, övergivna och lämnade åt sitt öde.

Artikel Våga prata om existentiell ensamhet hos äldre, Vårdfokus